

demokratikus - iskolák - története

január 4, 2013

A **demokratikus iskola** legfőbb jellemzője, hogy az iskolában egy széles hatáskörű, tanárokat és diákokat is magába foglaló, legalább hetenként egyszer ülésező önkormányzat működik. Az önkormányzat működhet a többségi elv szerint (egy ember egy szavazat), vagy a pl. a szociokrácia (konszenzus) alapján is. Az önkormányzat hatásköre meghatározott, iskolánként különböző, de mindenképp elég széles ahhoz, hogy az önkormányzatnak fontos szerepe legyen az iskola életében. Az egyik legdöntőbb ilyen terület, ahol az önkormányzat fontos szerepet játszik az igazságszolgáltatás. Az iskolán belüli konfliktusokat az iskolai önkormányzat, vagy annak szervei tárgyalják, és oldják meg. Az iskolagyűlés másik fontos szerepe az iskolai törvények, viselkedési szabályok meghozatala és igény szerinti megváltoztatása. Az önkormányzat törvényeit minden iskolai polgár köteles végrehajtani és ellenőrizni is. Az ellenőrzés nem terjedhet ki az önbíráskodásra. A törvények megszegői az iskolagyűlés, vagy annak tisztségviselői (pl. ombudsman) élé kerülnek. A demokratikus iskolák további jellemzője, hogy a gyerekeknek több lehetősége van játszani, az iskolás tanulás kisebb szerepet játszik. Az egyes országok és iskolák sajátosságai szerint lehetséges, hogy a tanításban való részvétel egészen önkéntes-e (Summerhill), vagy csak részben az (Sand School). Vannak demokratikus iskolák, ahol egyáltalán nincsenek órák (Sadbury-Valley). A demokratikus iskolák, bár ma még nem túlzottan elterjedtek, kihívást jelentenek a tradicionális iskolarendszernek, amely elavult tekintélyelvű struktúrákat tart fenn, és ahol a tanítás eltúlzott hangsúllyal nehezedik a gyerekekre. Természetesen a demokratikus iskolák működésében is lehetnek problémák, ha az önkormányzat, az igazságszolgáltatás nem működik, ha kis klikkek alakulnak ki,

és az igazságszolgáltatás ezek hatása alá kerül, vagy ha a gyerekek túlzottan kevés inspirációt kapnak a világ megismeréséhez.

- Horizont iskola, Egerszalók
- Kürt alapítványi gimnázium, Budapest
- Summerhill School, Anglia, Leiston (1921)
- Kapriole demokratikus iskola, Németország, Freiburg (2001)
- Dartington Hall School (1926-87), Totnes, Anglia
- Sands School, Anglia, Ashburton (2000)
- Az Első Utcai Iskola, New York, USA (1963-64)
- Friskolen 70
- Little Commonwealth
- Sudbury iskolák
- Izraeli demokratikus iskolák